

พารัฐกอาเซี่ยนกันแอะ

เอกสารความรู้ สดร.

ลำดับที่ ๘ / ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

มาตรฐานอาเซียนกันเถอะ

เอกสารความรู้ สดร.
ลำดับที่ ๙ / ปีงบประมาณ ๒๕๕๕
สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คำนำ

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำ “เอกสารความรู้ สดร.” ลำดับที่ 9/ปีงบประมาณ 2555 เรื่อง “มารูจักอาเซียนกันเถอะ” โดยกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนนโยบายเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในบริบทของ กระทรวงมหาดไทย

เอกสารความรู้ สดร. ฉบับนี้ นำลงเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสถาบันดำรงราชานุภาพ (www.stabundamrong.go.th) ด้วย

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
สิงหาคม 2555

สารบัญ

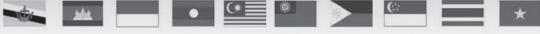
หน้า

1. อาเซียงมีสมาชิกกี่ประเทศ และมีประเทศใดบ้าง	1
2. อาเซียงก่อตั้งเมื่อไหร่ ประเทศไหนบ้างที่ร่วมก่อตั้ง	1
3. ทำไมถึงจำเป็นต้องตั้งอาเซียง	2
4. ประเทศสมาชิกใหม่เข้าร่วมกับอาเซียงเมื่อใด	2
5. อะไรคือความสำเร็จของอาเซียง	3
6. กฎบัตรอาเซียงคืออะไร	3
7. อาเซียงจำเป็นต้องมีกฎบัตรหรือไม่	4
8. กฎบัตรอาเซียงช่วยให้อาเซียงทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร	5
9. กฎบัตรอาเซียงจะเสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่างๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรมได้อย่างไร	6
10. กฎบัตรอาเซียงจะช่วยให้อาเซียงเป็นประชาคมเพื่อประชาชนได้อย่างไร	6
11. ทำไมจึงจำเป็นต้องสร้างประชาคมอาเซียง	7
12. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียง คืออะไร และมีเป้าหมายอย่างไร	8
13. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียงคืออะไร มีเป้าหมายอย่างไร และไทยได้ประโยชน์อย่างไร	9
14. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียง คืออะไรและมีเป้าหมายอย่างไร	10
15. หลักการไม่แทรกแซงชงกิจการภายใน (Principle of Non-Interference) คืออะไร	11
16. ทำให้อาเซียงในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างไร	12
17. ทำให้อาเซียงต่อประเด็นประเทศพม่า	12
18. อาเซียงทำอะไรบ้างเพื่อสนับสนุนสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค	13
19. อาเซียงเป็นพันธมิตรทางการทหารหรือไม่	14
20. การประชุมอาเซียงว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกคืออะไร	14
21. สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำคัญอย่างไร	15
22. สนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คืออะไร ทำไมจึงต้องมีสนธิสัญญานี้	16

23. อาเซียนจัดการกับกรณีการอ้างสิทธิเหนือบริเวณทะเลจีนใต้ได้อย่างไร	16
24. อาเซียนที่ทำการจ้างงานและแก้ไขปัญหาคาขาดความจากจนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างไร	17
25. อาเซียนลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกก่อตั้งและประเทศสมาชิกใหม่ได้อย่างไร	17
26. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีผลต่อการดำรงระหว่างกันจำนวนเท่าใด	18
27. อาเซียนส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาคได้อย่างไร	18
28. อาเซียนส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคอย่างไร	19
29. อาเซียนส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอย่างไร	20
30. อาเซียนป้องกันการค้าระบาดของโรคติดต่อในภูมิภาคอย่างไร	20
31. อาเซียนแก้ปัญหาคาการก่อการร้ายสากล อาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาทางเสถียรภาพร่วมกันอย่างไร	21
32. อาเซียนจัดการกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติร่วมกันอย่างไร	22
33. อาเซียนส่งเสริมและปกป้องสิทธิสตรีอย่างไร	22
34. อาเซียนอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของภูมิภาคอย่างไร	23
35. อาเซียนส่งเสริมให้เยาวชนในภูมิภาคมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นอย่างไร	23
36. อาเซียนมีวิธีการทำงานเพื่อติดตามและผลักดันความร่วมมือต่างๆอย่างไร	24
37. อาเซียนมีระบบการตัดสินใจอย่างไร	25
38. อาเซียนมีสำนักเลขาธิการหรือไม่ ถ้ามี ตั้งอยู่ที่ไหน	26
39. 80 อาเซียนและสัญลักษณ์ของอาเซียนมีความหมายอย่างไร	26
40. สำนักเลขาธิการอาเซียนมีเจ้าหน้าที่ทำงานจำนวนกี่คน มีวิธีการคัดเลือกและการแต่งตั้งกันอย่างไร	27
41. สำนักเลขาธิการอาเซียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างไร	27
42. ภาษาทางการของอาเซียนคือภาษาอะไร	28
43. อาเซียนเกี่ยวข้องกับประชาคมระหว่างประเทศอย่างไร	28
44. กรอบการหารือและระบบประเทศผู้เจรจาของอาเซียนคืออะไร	29
45. อาเซียนมีประเทศผู้เจรจาที่ประเทศ	29
46. อาเซียนทำงานร่วมกันกับสหประชาชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่	30
47. อาเซียนมีความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการพัฒนานับอาเซียนหรือไม่	31
48. ไทยมีบทบาทต่อการเมืองและความมั่นคงในอาเซียนอย่างไร	31

49. ไทยมีบทบาทด้านเศรษฐกิจในอาเซียนอย่างไร	32
50. ไทยมีบทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมในอาเซียนอย่างไร	32
51. ไทยได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างไรบ้าง	32
52. อาเซียนส่งเสริมการหารือกับสมาชิกอาเซียน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอย่างไรบ้าง	33
53. เราจะมีส่วนช่วยสร้างประชาคมอาเซียนได้อย่างไร	34
54. เรามีสมามอาเซียนในประเทศไทยหรือไม่	34
55. เราจะเรียนรู้เรื่องอาเซียนเพิ่มเติมได้จากที่ไหน	35
ข้อมูลประเทศสมาชิกอาเซียน	36

1. อาเซียนมีสมาชิกกี่ประเทศ และมีประเทศใดบ้าง

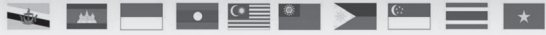

อาเซียนมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม

2. อาเซียนก่อตั้งเมื่อไหร่ ประเทศไหนบ้างที่ร่วมก่อตั้ง

อาเซียนตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 หลังการลงนามในปฏิญญาสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Declaration of ASEAN Concord) หรือที่รู้จักอีกชื่อหนึ่งว่า ปฏิญญารุงเกาฯ (Bangkok Declaration) โดยรัฐมนตรีจาก 5 ประเทศ ได้แก่ นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากอินโดนีเซีย ตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติจากมาเลเซีย นายนาซิโซ รามอส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากฟิลิปปินส์ นายเอส ราชารัตนัม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากสิงคโปร์ และพันเอก (พิเศษ) ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากไทย

3. ทำไมถึงจำเป็นต้องใช้อาเซียน

ประเทศผู้ร่วมก่อตั้งเห็นว่าการตั้งองค์การความร่วมมือระดับภูมิภาคน่าจะมีส่วนช่วยป้องกันกาเกิดความขัดแย้ง และส่งเสริมการระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์สำหรับอาเซียน 7 ประการ ได้แก่

1. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมการมีเสถียรภาพ สันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค
3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร

4. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
5. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และการปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
6. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. ร่วมมือกับองค์การระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ

4. ประเทศสมาชิกใหม่เข้าร่วมกับอาเซียนเมื่อใด

นหลังการจัดตั้งอาเซียน เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 อาเซียนเปิดรับสมาชิกใหม่ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นระนะ โดยบรูไนดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิก เมื่อ 7 มกราคม

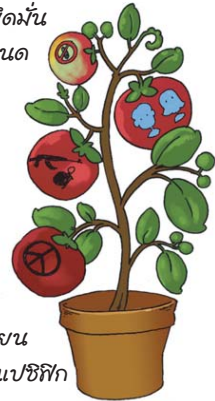
2527 เวียดนาม เข้าเป็นสมาชิก เมื่อ 28 กรกฎาคม 2538 ลาวและพม่า เข้าเป็นสมาชิก เมื่อ 23 กรกฎาคม 2540 หนะที่กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก เมื่อ 30 เมษายน 2542

การเข้าร่วมของประเทศสมาชิกใหม่เหล่านี้สอดคล้องกับปฏิญญาอาเซียน ซึ่งระบุไว้ว่า อาเซียนพร้อมรับทุกประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่พร้อมที่จะรับเข้าเป็นสมาชิก นลัการและวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นสมาชิก

5. อะไรคือความสำเร็จของอาเซียน

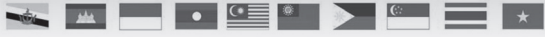
นับแต่ก่อตั้ง ประเทศสมาชิกอาเซียนพยายามส่งเสริมการจับมือ
 ในบรรทัดฐานร่วมกัน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้กำหนด
 นโยบาย ความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างกันมีส่วนช่วยป้องกัน
 ความขัดแย้งไม่ให้เกิดขึ้นในภูมิภาค ทำให้ไม่มีสงครามระหว่างกัน
 และยังประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้อาเซียนเป็นเวที
 ที่ประเทศมหาอำนาจกลางประเทศเข้าร่วมหารือในฐานะประเทศ
 คู่เจรจา (Dialogue Partners) รวมทั้งมีความร่วมมือ
 ในกรอบความร่วมมืออาเซียน+3 (ASEAN Plus Three) ด้วย
 นอกจากนี้อาเซียนยังสร้างเวทีหรือด้านการเมืองและความมั่นคง
 ซึ่งเป็นเพียงเวทีเดียวในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกผ่านการประชุมอาเซียน
 ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
 (ASEAN Regional Forum – ARF หรือ เออาร์เอฟ) และการประชุม
 สุธอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit)

อาเซียนได้วางรากฐานของการบูรณาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยการจัดตั้ง
 เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area) และยังมีความตกลงอื่นๆ ทั้งใน
 อาเซียนเองและกับประเทศคู่เจรจา เพื่อส่งเสริมให้อาเซียนเป็นระบบเศรษฐกิจที่เปิด
 ต่อประชาคมโลก ส่งเสริมความร่วมมือในระดับภูมิภาคในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม
 การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง
 และความร่วมมือสาขาอื่นอีกมากมาย ตลอดจนส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
 ให้เกิดขึ้นในภูมิภาค

6. กฎบัตรอาเซียนคืออะไร

กฎบัตรอาเซียนคือธรรมนูญของอาเซียนที่จะทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล
 เป็นการวางกรอบกฎหมายตลอดจนโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยนอกจาก
 การประมวลสิ่งที่ถือเป็นค่านิยม หลักการ และแนวปฏิบัติในอดีตของอาเซียนมา
 ประกอบกันเป็นข้อปฏิบัติอย่างเป็นทางการสำหรับประเทศสมาชิกแล้ว ยังมีการ
 ปรับปรุงแก้ไขและสร้างกลไกใหม่ขึ้นพร้อมกับกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ
 ขององค์กรสำคัญในอาเซียน ตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนินงานขององค์กร
 เหล่านี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน โดยมีเป้าหมาย
 ให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กฎบัตรอาเซียนประกอบด้วบทบัญญัติ 13 บท 55 ข้อ ครอบคลุมเป็นนวมย และหลักการ สมาชิกภาพ โครงสร้างขององค์กรของอาเซียน องค์กรที่มีควมสัมพันธ์กับอาเซียน เอกสิทธิ์และควมคุ้มกัน กระบวนการตัดสินใจ การระับข้อพิพาท บทประมณ และการเงิน การบริหารจัดการ เอกลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน และควมสัมพันธ์กับภยนอก

7. อาเซียนจำเป็นต้องมีกฎบัตรหรือไม่

แม้อาเซียนจะตั้งขึ้นมณานถึง 40 ปี และมีการจัดทำเอกสารควมตกลงกันไย นลยฉบับ แต่ตลอดเวลที่ผ่านไปมณควมร่วมมือส่วในใหญ่ของอาเซียนเป็นรูปแบบของควมตกลงกันอย่างไม่เป็นทางการ และมักใช้ควมสัมพันธ์เชิงบุคคลในการขับเคลื่อนควมร่วมมือทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และควมร่วมมือด้านอื่น ๆ โดยปราศจากกฎบัตรหรือธรรมนูญที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับการอยู่ร่วมกันและการขับเคลื่อนองค์กรอย่างแท้จริง

ด้ยเหตุนี้ทำให้อันเดียนธันวาคม 2548 ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบร่วมกันว่า ถึงเวลแล้วที่อาเซียนควรที่จะมีกฎบัตรที่จะประกอบด้วยหลักการพื้นฐานของอาเซียน เป็นนวมย วัตถุประสงค์ และโครงสร้างของควมร่วมมือที่จะสามารถตอบสนองควมต้องการของประชคมอาเซียนได้ ผู้นำอาเซียนจึงแต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมจากประเทศสมาชิกประเทศละ 1 คน เพื่อให้อัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทิศทาง และเนือหาที่ควรปรากฏในกฎบัตร และมีการนำเสนอรายงานดังกล่าวในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนเมื่อเดือนมกรคม 2550 จากนั้นจึงส่งมอบให้คณะทำงานระดับสูงของกร่างกฎบัตรจนแล้วเสร็จ นลยการเจรจนหรือระหว่งรัฐสมาชิกอาเซียนที่มีอำนาจ อธิปไตยทั้ง 10 ประเทศ

ผู้นำอาเซียนนลยว่า กฎบัตรอาเซียนจะมีประสิทธิภาพมากพอให้อาเซียนบรรลุเป็นนวมยในการรวมตัวกัน และมีควมจับตุนุ่นที่ขงพอที่จะทำให้องค์กรสามารถเผชิญกับปัญหาค้าทางต่างๆ ได้ในอนาคต ทั้งนี้ผู้นำอาเซียนได้ลงนามให้กรรับรองกฎบัตรอาเซียน ซึ่งถือเป็นเอกสารประวัตินิติศาสตร์ชิ้นสำคัญที่จะปรับเปลี่ยนอาเซียนเป็นองค์กรที่มีสถานะทางกฎนวมย เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 แต่กฎบัตรอาเซียนจะมีผลบังคับใช้ได้จริงก็เมื่อประเทศสมาชิกในัสตงยันต่อกฎบัตรครบทั้งนวมย

แม้ว่ากฎบัตรอาเซียนจะไม่สามารถเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียนได้ในทันที แต่อย่างนึ่งก็จะช่วให้อาเซียนมีควมนำเชื่อถือ มีรูปแบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น ทั้งยังเสริมสร้งควมเข้มแข็งให้กับองค์กร และทำให้อาเซียนมีสถานะนิติบุคคลแยกออกจากรัฐสมาชิก ดังนั้น กฎบัตรอาเซียนจะช่วให้อาเซียนมีกรรพพกรรเต็มที่ขึ้น ช่วยเร่งรัดวิธินการขององค์กร และช่วให้อาเซียนปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมของภูมิภาควมถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกรในปัจจุบันได้มากขึ้นด้ย

8. กฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร

มีข้อกำหนดในหลายๆ มากมายในกฎบัตรอาเซียนที่จะช่วยปรับปรุงโครงสร้างการทำงานและกลไกต่างๆ ของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนเพิ่มความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหา เช่น

1. กำหนดให้เพิ่มการประชุมสุดยอดอาเซียนจากเดิมปีละ 1 ครั้ง เป็นปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้นำมีโอกาสหารือกันมากขึ้น พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองที่จะผลักดันอาเซียนไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมในอนาคต

2. มีการตั้งคณะมนตรีประชาชาติอาเซียนตามเสาหลักทั้ง 3 ด้าน คือ การเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อกำหนดทิศทางและประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละเสาหลักมีเอกภาพมากขึ้น

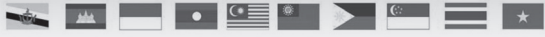
3. กำหนดให้ประเทศสมาชิกแต่งตั้งเอกอัครราชทูตประจำอาเซียนไปประจำที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ของอาเซียนที่จะทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อมุ่งไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต แต่ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมประชุมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

4. หากประเทศสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้โดยฉันทามติ ให้ใช้การตัดสินใจรูปแบบอื่นได้ตามที่ผู้นำกำหนด

5. เพิ่มความยืดหยุ่นในการตีความหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน โดยมีข้อกำหนดว่า หากเกิดปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของอาเซียนหรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ประเทศสมาชิกต้องหารือกันเพื่อแก้ไขปัญหา และกำหนดให้ประธานอาเซียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

6. กฎบัตรอาเซียนจะให้สถานะนิติบุคคลแก่อาเซียนในฐานะองค์การระหว่างรัฐบาล ในการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในอนาคต

9. กฎบัตรอาเซียนจะเสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่างๆ ในมีผลเป็นรูปธรรมได้อย่างไร

กฎบัตรอาเซียนสร้างกลไกตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามความตกลงต่างๆ ของประเทศสมาชิกในหลากหลายรูปแบบ อาทิ (1) ให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนดูแลการปฏิบัติตามพันธกรณีและคำตัดสินขององค์กรระบับข้อพิพาท ซึ่งนัยความหมายหากมีประเทศสมาชิกใดไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เลขาธิการ มีอำนาจยกเรื่องขึ้นสู่ที่ประชุมผู้นำได้ (2) หากการปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิก สามารถใช้กลไกและขั้นตอนระบับข้อพิพาทที่มีอยู่แล้วและที่จะตั้งขึ้นใหม่เพื่อแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี (3) หากมีการละเมิดพันธกรณีในกฎบัตรฯ อย่างร้ายแรง ผู้นำอาเซียนสามารถกำหนดมาตรการใดๆ ที่เหมาะสมเพื่อลงโทษได้ แม้จะไม่ได้ระบุโทษอย่างชัดเจนว่าเป็นการเพิกถอนสิทธิ หรือขับออกจากการเป็นสมาชิกก็ตาม

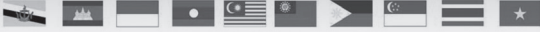
มาตรการต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้อาเซียนให้ความสำคัญกับความตกลง และกฎกติกาในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น รวมถึงมีการปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ มากขึ้น เพราะมีกลไกตรวจสอบและติดตามผลไปจนถึงการลงโทษในกรณีที่มีการละเมิดกฎบัตรที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศสมาชิกได้รับประโยชน์จากความตกลงที่มีอาเซียนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

10. กฎบัตรอาเซียนจะช่วยให้อาเซียนเป็นประชาคม เพื่อประชาชนได้อย่างไร

ข้อบทต่างๆ ในกฎบัตรอาเซียนแสดงเป้าหมายชัดเจนว่าอาเซียนกำลังผลักดันองค์กรให้เป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ในข้อแรกของกฎบัตรฯ จึงกำหนดให้การลดความยากจนและช่องว่างการพัฒนาเป็นเป้าหมายหนึ่งของอาเซียน โดยจะมีการศึกษาหาวิธีการระดมทุนแบบใหม่ๆ เพื่อให้ทุกประเทศมี درآمدพร้อมสำหรับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และเพื่อให้มีความร่วมมือกันในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กฎบัตรอาเซียนยังเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในอาเซียนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ของอาเซียนมากขึ้น ทั้งยังกำหนดให้มีความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสมัชชารัฐสภาอาเซียน ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างรัฐสภาของประเทศสมาชิก

ในระหว่างการประชุมร่างกฎบัตรฯ ไทยได้ผลักดันเรื่องการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนมาโดยตลอด จนในที่สุดกฎบัตรฯ กำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

ซึ่งสอดคล้องกับดำเนินขบวนการปฏิรูปในประเทศไทยจนฉบับ รวมถึงฉบับปัจจุบัน ที่ได้ให้การคุ้มครองสิทธิเหล่านี้ไว้อย่างครอบคลุมและกว้างขวาง

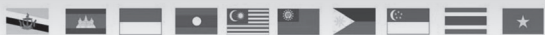
หากมองในระดับภูมิภาค การจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนจะช่วยยกสถานะของ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นอนุภูมิภาคแรกในเอเชียที่มีกลไกดังกล่าว จากเดิม ที่เอเชียเคยเป็นภูมิภาคเดียวที่ไม่มีกลไกสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค นอกจากนี้ กลไก สิทธิมนุษยชนอาเซียนยังเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในอาเซียนได้ประโยชน์โดยตรง จากการรวมตัวกันมากขึ้น

11. ทำไมจึงจำเป็นต้องสร้างประชาคมอาเซียน

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญกับการรวมตัวกันในภูมิภาคเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ ขณะที่ปัญหาลาอย่างซึ่งเคยเป็นปัญหา ในประเทศกลับขยายวงกว้างขึ้นเป็นปัญหาระหว่างประเทศ อาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคติดต่อ อาชญากรรมข้ามชาติ หรือแม้แต่ปัญหาอาชญากรรม อาเซียนจึงต้องปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์เพื่อให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันเทวทัน

นั่นกลับมามองในเอเชีย จีนและอินเดียขยับบทบาทในภูมิภาคมากขึ้นตามลำดับ การผนึกกำลังของอาเซียนซึ่งมีประเทศสมาชิก 10 ประเทศในภูมิภาคนี้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ช่วยทำให้ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและปัญหา ท้าทายได้ดียิ่งขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และช่วยแก้ไขเสียงของอาเซียน มีน้ำหนัก เพราะการที่สมาชิกทั้ง 10 ประเทศมีทำที่เป็นหนึ่งเดียวกันในเวทีระหว่าง ประเทศจะทำให้ประเทศและกลุ่มความร่วมมืออื่นๆ ให้ความสำคัญถือในอาเซียนมากขึ้น และทำให้อาเซียนมีอำนาจต่อรองในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้นด้วย

ในปี 2546 ผู้นำอาเซียนต่างเห็นพ้องกันว่า ถึงเวลาแล้วที่อาเซียนควรจะ ร่วมมือกันในนิยามนิยามแน่ชัด เข้มแข็ง และมั่นคงยิ่งขึ้น จึงกำหนดให้มีการสร้างประชาคม อาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) ภายในปี 2563 ซึ่งต่อมาได้เลื่อนกำหนดเวลาสำหรับ การรวมตัวกันในเร็วขึ้นเป็นปี 2558

12. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน คืออะไร และมีเป้าหมายอย่างไร

อาเซียนตระหนักว่าสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียนที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจ (confidence building) เสถียรภาพ (stability) และสันติภาพ (peace) ในภูมิภาค ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและปราศจากภัยคุกคามจากด้านการทหารและภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญญาเสพติด ปัญญาอาชญากรรมข้ามชาติ

ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน มีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ (1) สร้างประชาคมให้มีความร่วมมือกันในเรื่องของการเคารพความหลากหลายของแนวคิดและส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคง (2) ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ (3) ให้มีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรคกับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาทนำในภูมิภาคจะส่งเสริมเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค

ทั้งนี้ อาเซียนกำลังจัดทำแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint – APSC Blueprint) ซึ่งมีความคาดหมายให้เสร็จภายในปลายปี 2551

13. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคืออะไร มีเป้าหมายอย่างไร และไทยได้ประโยชน์อย่างไร

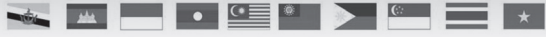
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเป้าหมายด้านเศรษฐกิจจนหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน ภาพยนตร์การลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนก็มีความตื่นตัวกันที่ดี ในความร่วมมือมือต่างๆ เป็นลำดับ และในที่สุดอาเซียนได้มุ่งเน้นที่จะจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจในปี 2558 ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือการเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรีและเงินลงทุนที่เสรีมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขันสูง มุ่งสร้าง

ความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน และการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาเซียนเข้ากับประชาคมโลก ขนาดของตลาดอาเซียนที่ใหญ่ขึ้นทำให้อาเซียนมีอำนาจซื้อสูงขึ้นตามมา เช่นเดียวกับความสามารถในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยให้สมาชิกสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี

การคมนาคมขนส่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง อาเซียนจึงมีโครงการเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งอาเซียน มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟจากสิงคโปร์ ผ่านไปยัง มาเลเซีย ไทย กัมพูชา เวียดนามและสิ้นสุดที่เมืองดุนนิง ประเทศจีน นอกจากนี้ การปรับมาตรฐานของเส้นทางคมนาคมทางบกและทางรถไฟให้มีมาตรฐานเดียวกันก็จะส่งเสริมความร่วมมือของอาเซียนด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นด้วย

ขณะที่การเจรจาเพื่อเปิดตลาดในระดับพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลกยังไม่ทำที่ว่าจะไม่สามารถสรุปผลได้ในอนาคตอันใกล้ ประเทศต่างๆ จึงได้พยายามที่จะทำข้อตกลงการค้าเสรีไม่ต่างจากระดับภูมิภาค นี้อะดับภูมิภาค ในส่วนของอาเซียนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคโดยการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area - AFTA หรือ อาฟต้า) มาแล้ว 15 ปี และเริ่มรวมตัวกับประเทศหรือกลุ่มคู่ค้าสำคัญ เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี สหภาพยุโรป ฯลฯ

ความเหนียวแน่นใกล้ชิดระหว่างกันจะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้อาเซียนสามารถสร้างประโยชน์สูงสุดจากการรวมตัวกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ ต่อไป

หากอาเซียนสามารถสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สำเร็จ ไทยจะได้ประโยชน์จากการขยายการส่งออกและโอกาสทางการค้า และเปิดโอกาสการค้าบริการในสาขาที่ไทยมีความเข้มแข็ง เช่น ท่องเที่ยว โรงแรมและภัตตาคาร สุขภาพ ฯลฯ ซึ่งอาเซียนยังมีความต้องการด้านการบริการเหล่านี้อีกมาก นอกจากนี้ ยังจะช่วยเสริมสร้างโอกาสในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมาซึ่งอาเซียน ซึ่งจะเพิ่มอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีการค้าโลก และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในอาเซียนโดยรวม

14. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน คืออะไรและมีเป้าหมายอย่างไร

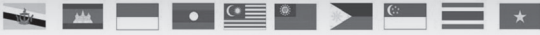
อาเซียนมุ่งเน้นประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันโดยเน้นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ ธรณีวิทยาวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกัน

ทั้งนี้ การเสริมสร้างรากฐานและความเชื่อมโยงระหว่างกันที่แข็งแกร่งนำไปสู่ความเข้าใจของการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี การรู้รัฐเรา และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกภายใต้สังคมที่เอื้ออาทร โดยแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

(ASEAN Socio-Cultural Community - ASGG) ได้กำหนดกิจกรรมความร่วมมือที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นความร่วมมือในด้านต่างๆ ได้แก่

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and

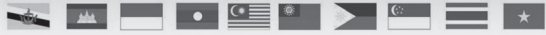
- Protection) 3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Ensuring Environmental Sustainability)
- 5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building ASEAN Identity) 6. การลดช่องว่างทาง
การพัฒนา (Narrowing the Development Gap) และเน้นให้มีการส่งเสริม
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัย นักคิดและศิลปินในภูมิภาค ตลอดจนการเสริมสร้าง
ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในภูมิภาคโดยเฉพาะในระดับประชาชน

ทั้งนี้ ไทยจะได้ประโยชน์อย่างมากจากการที่รากฐานสำคัญของประชาคม
อาเซียนที่ประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน
ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การสร้างประชาคมอาเซียนสามารถประสบความสำเร็จด้วย

15. หลักการไม่แทรกแซงชงกิจการภายใน (Principle of Non-interference) ดีอะไร

หลักการไม่แทรกแซงชงกิจการภายในเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของอาเซียนที่ได้
สะท้อนอย่างชัดเจนในกฎบัตรอาเซียน หลักการนี้ทำให้สมาชิกอาเซียนมีความไว้เนื้อ
เชื่อใจระหว่างกัน เนื่องจากเห็นพ้องร่วมกันที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นเข้ามาแทรกแซง
กิจการภายในของตน รวมทั้งแนวคิดที่ว่าปัญหาภายในประเทศไม่สามารถแก้ไข
โดยมาตรการลงโทษจากภายนอก แต่ต้องได้รับการบริหารจัดการโดยปัจจัยภายใน
ประเทศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการและแนวความคิดของประเทศนอกภูมิภาค
โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาการเมืองภายในพม่า

16. ทำกิจของอาเซียนในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างไร

อาเซียนให้ความสำคัญและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
มาโดยตลอด โดยมีการจัดการประชุม
เชิงปฏิบัติการเรื่องกลไกสิทธิ

มนุษยชนของภูมิภาค
อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญ
ในกฎบัตรอาเซียนได้มี
ข้อบทในส่วนของที่เกี่ยวกับ
เป็นมาชและหลักการของ
ความร่วมมือระหว่างกัน
ที่ระบุชัดเจนเกี่ยวกับ
ส่งเสริมและคุ้มครอง

สิทธิมนุษยชน ทั้งยังระบุให้อาเซียนจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียน เพื่อคุ้มครอง
สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนอาเซียนอีกด้วย

17. ทำกิจของอาเซียนต่อประเด็นประเทศพม่า

อาเซียนมีส่วนผลักดันให้พม่าเร่งรัดกระบวนการปรองดองในชาติ และการเจรจา
ระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องเพื่อนำประเทศกลับสู่แนวทางประชาธิปไตย พร้อมกับ
เรียกร้องให้พม่าปล่อยนักโทษการเมือง รวมถึงนางออง ซาน ซูจี อย่างไรก็ตาม
อาเซียนไม่เห็นด้วยต่อการคว่ำบาตรและใช้มาตรการตอบโต้ทางเศรษฐกิจเพื่อนำไป
สู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในพม่า เพราะเห็นว่า เป็นมาตรการที่ไม่ได้ผลและ
ไร้ประโยชน์ ทั้งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวพม่า

18. อาเซียนทำอะไรบ้างเพื่อสนับสนุนสันติภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค

วัตถุประสงค์หลักของกฎบัตรอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงคือการไม่ใช้กำลังทางทหารแก้ไขปัญหานอกรั้วหรือกึ่งกั้วระหว่างประเทศ รวมทั้งเคารพหลักการด้านอธิปไตย (sovereignty) สิทธิเท่าเทียมกัน (equality) คุณธรรม (integrity) การไม่แทรกแซงในกิจการภายใน (non-interference) ฉันทามติ (consensus) และความเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้ความแตกต่าง (unity in diversity)

ปัจจุบัน อาเซียนมีกลไกและความตกลงด้านการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญเพื่อป้องกันการใช้กำลังในการแก้ไขปัญหานอกรั้วและป้องกันและแก้ไขความขัดแย้ง ซึ่งจะทำให้ประชาชนอาเซียนด้านการเมือง

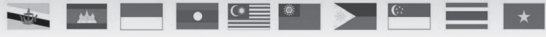
ความมั่นคงมีความเข้มแข็งและมีความน่าเชื่อถือขึ้น ได้แก่ (1) สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia - TAC หรือ แท็ค)

(2) สนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear-Weapon-Free Zone Treaty - SEANWFZ หรือ ซอนเฟส)

(3) ปฏิญญาว่าด้วยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality Declaration - ZOPFAN หรือ ซอฟเนฟ) นอกจากนี้ อาเซียนยังใช้ประโยชน์จากการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF หรือ เออาร์เอฟ) ให้เป็นเวทีเสริมสร้างความไว้วางใจตามแนวทางการทูตเชิงป้องกันในภูมิภาคด้วย

อาเซียนยังมีกลไกเพื่อปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาคที่มีบทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงระหว่างกันที่สมดุลและสร้างสรรค์ โดยผ่านเวทีการหารือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit - EAS หรือ อีเอเอส) และกระบวนการภายใต้อาเซียน+3 ซึ่งมีส่วนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคให้เห็นเด่นชัดมากขึ้น ซึ่งทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปราศจากการสู้รบทางการทหารมาเป็นเวลามากกว่า 20 ปีแล้ว

19. อาเซียนเป็นพันธมิตรทางการทหารหรือไม่

การก่อตั้งอาเซียนเมื่อปี 2510 ได้รับแรงกดดันจากการเมืองระหว่างประเทศในภูมิภาค แต่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพันธมิตรทางการทหารระหว่างกัน โดยเน้นประเด็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันเป็นหลัก

ปัจจุบัน ความร่วมมืออาเซียนในกรอบการทหาร

เป็นไปในลักษณะของการหารือเพื่อเสริมสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจเป็นหลัก โดยมีการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defense Ministerial Meeting - ADMM) เป็นกลไกสำคัญในการกระชับความร่วมมือนี้

20. การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกคืออะไร

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจทางการเมืองในภูมิภาคภายหลังยุคสงครามเย็นทำให้อาเซียนสร้างกลไกการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) เพื่อเป็นเวทีสำหรับการหารือเกี่ยวกับประเด็นการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคที่มีประเทศผู้สังเกตการณ์ ประเทศผู้เจรจา และหุ้นส่วนที่เป็นที่ปรึกษาร่วมอยู่ในกระบวนการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความไว้ใจกันระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ทั้งนี้ ปัจจุบันมีสมาชิกในกระบวนการ 27 ประเทศ และกลุ่มประเทศ

ได้แก่ อาเซียน 10 ประเทศ ออสเตรเลีย บังกลาเทศ แคนาดา จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ มองโกเลีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ปาปัวนิวกินี รัสเซีย ตีมอร์-เลสเต ศรีลังกา สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

21. สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำคัญอย่างไร

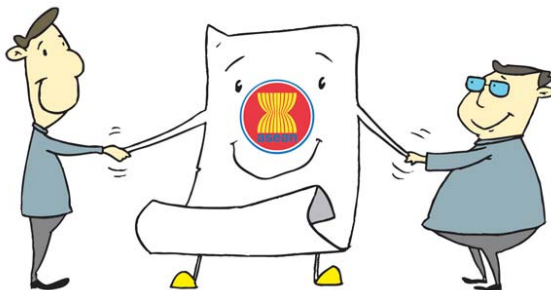
ผู้นำอาเซียนลงนามในสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation – TAC หรือ แท็ค) เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2519 ซึ่งช่วยวางรากฐานสำคัญสำหรับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในภูมิภาค คือ

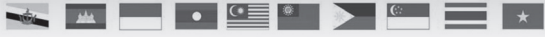
1. เคารพในเอกราช การมีอำนาจอธิปไตย ความเท่าเทียมกัน ความมั่นคงทางดินแดนและเอกลักษณ์แห่งชาติของทุกประเทศ
2. ปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก การโด่ดล้มและการใช้กำลังโดยการบีบบังคับ
3. การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน
4. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี
5. การยกเลิกการใช้การคุกคามและกองกำลัง
6. การมีความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างกัน

เห็นได้ว่าสนธิสัญญาฉบับนี้กำหนดให้ประเทศภาคีร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค ยึดมั่นในหลักสันติวิธี ไม่มีการแทรกแซงกิจการภายในหรือทำสิ่งใดที่คุกคามประเทศอื่น สันติสุขในภูมิภาคจะนำมาซึ่งความมั่นคงที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และความมั่งคั่งที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนในภูมิภาคโดยรวม

ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งขึ้น สนธิสัญญามอบอำนาจให้คณะมนตรีของสภาผู้พิจารณานาข้อยุติผ่านการเจรจาพร้อมกันเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์เลวร้ายลง

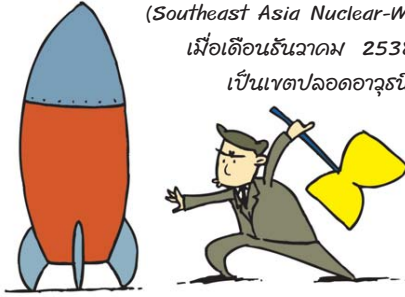
ทั้งนี้ เมื่อเดือนธันวาคม 2530 มีการแก้ไขสนธิสัญญาเพื่อเปิดทางให้ประเทศที่อยู่นอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถเข้าร่วมเป็นภาคีได้ ซึ่งช่วยเสริมสร้างโครงสร้างความมั่นคงและสันติภาพให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

22. สนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คืออะไร ทำไมจึงต้องมีสนธิสัญญานี้

สนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear-Weapon-Free Zone Treaty) ซึ่งได้ลงนามเมื่อเดือนธันวาคม 2538 คือสนธิสัญญาที่มุ่งหมายในภูมิภาคนี้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ โดยประเทศที่เป็นภาคีตกลงที่จะไม่พัฒนา ไม่ผลิต ไม่จัดซื้อ ไม่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ ไม่เป็นฐานการผลิต ไม่ขนส่งอาวุธนิวเคลียร์ ไม่ทดสอบ และไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาค นอกจากนี้ ยังห้ามไม่ให้รัฐใดปล่อยหรือทิ้งวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นกัมมันตภาพรังสีลงบนพื้นดิน ทะเล และอากาศ

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งปวงยืนยันที่จะไม่พัฒนาหรือครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ หรืออนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายอาวุธดังกล่าวบนพื้นดินของประเทศไทย สนธิสัญญานี้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของอาเซียนในการสนับสนุนกระบวนการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ในเวทีระดับโลก

23. อาเซียนจัดการกับกรณีการอ้างสิทธิเหนือบริเวณทะเลจีนใต้ได้อย่างไร

ประเทศสมาชิกอาเซียน 4 ประเทศและจีนได้อ้างสิทธิเหนือพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้ เรื่องนี้ยังเป็นประเด็นที่ไม่ได้ข้อยุติ แต่อาเซียนสนับสนุนการแก้ปัญหาโดยแนวทางสันติ โดยในปี 2535 อาเซียนได้ออกปฏิญญาเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาต่อกันโดยสันติวิธี ต่อมาอีก 10 ปี อาเซียนและจีนได้ออกปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea) ซึ่งประเทศที่เกี่ยวข้องได้ยืนยันเจตนารมณ์ในการแก้ปัญหาโดยสันติและอำนาจการครอบครอง เสรีภาพในการเดินเรือและการบินโดยสันติ ตลอดจนการจับจับสิ่งใด โดยตกลงที่จะไม่เข้าไปทำนัก/ครอบครองบริเวณเหนือทะเลจีนใต้ที่ซึ่งไม่ได้มีการทำนกออาศัย ทั้งยังจะสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและมีความร่วมมือระหว่างกันในพื้นที่ดังกล่าว

24. อาเซียนเพิ่มการจ้างงานและแก้ไขปัญหาค่าเงินบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างไร

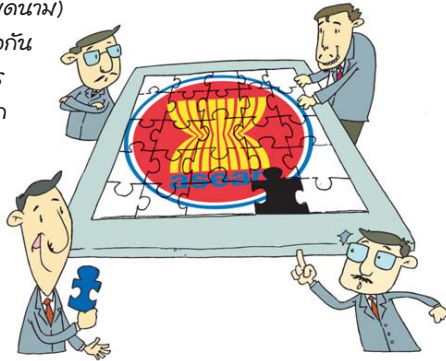
แม้ว่าการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มการจ้างงาน และการลดปัญหาค่าเงินบาทของรัฐบาลแต่ละประเทศ เป็นแนวคิด แต่ความร่วมมือเหมือนลาวงกันของอาเซียนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยแก้ไขปัญหาค่าเงินบาทเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคซึ่งส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจรวมถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในภาพรวม นอกจากนี้ อาเซียนยังได้วางรากฐานสำหรับการรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเพื่อสร้างตลาดขนาดใหญ่ที่จะทำให้อาเซียนมีความน่าสนใจและดึงดูดการลงทุนได้เพิ่มขึ้น

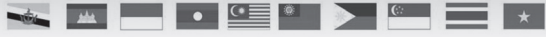

25. อาเซียนลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก ก่อตั้งและประเทศสมาชิกในม่ออย่างไร

อาเซียนจัดทำข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration - IAI หรือ ไอเอไอ) ขึ้นเมื่อปี 2545 เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเก่า (มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย และไทย) สมาชิกใหม่ (ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) มีความร่วมมือและความช่วยเหลือระหว่างกัน ในการลดช่องว่างการพัฒนาผ่านโครงการฝึกอบรม และเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรต่างๆ

โครงการลดช่องว่างการพัฒนาของไอเอไอให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านการคมนาคม ท้องถิ่น การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีทางการสื่อสาร การเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับการรวมตัวทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว คุณภาพชีวิต และประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาทั่วไป

26. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีมูลค่าการค้าระหว่างกันจำนวนเท่าใด

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา
มูลค่าการค้าระหว่างกลุ่มประเทศ
สมาชิกอาเซียนเพิ่มมากขึ้นถึงสามเท่า
ในปี 2550 มูลค่าการค้าระหว่าง
อาเซียนมีมูลค่า 1.44 ล้าน
ล้านดอลลาร์สหรัฐและถือเป็น
ร้อยละ 25 ของมูลค่าการค้ารวม

ระหว่างอาเซียนกับโลก โดยปี 2549 มูลค่าการค้าระหว่างกันสูงถึง 300,000
ล้านดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้ มูลค่าการค้าระหว่างอาเซียนกับประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น
สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ก็มีสัดส่วนที่สูงมาก ขณะที่ปริมาณการค้าระหว่างอาเซียน
และจีนก็เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

27. อาเซียนส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาคได้อย่างไร

ความร่วมมือของอาเซียนมีส่วนส่งเสริมเสถียรภาพทางการเมืองและทำให้อุณหภูมิภาค
อาเซียนมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจตามมาด้วยในระยะที่ผ่านมา อาเซียนได้ผลักดัน
มาตรการเพื่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคนหลายประการโดยเริ่มตั้งแต่การ
จัดและลดอุปสรรคทั้งที่เป็นภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีการค้าภายในอาเซียน
การปรับปรุงระเบียบวิธีการศุลกากร ปรับมาตรฐานการผลิตให้ได้มาตรฐานเดียวกัน
ส่งเสริมการค้าเสรี ด้านบริการ และการเพิ่มความเข้มแข็งของระบบเครือข่ายคมนาคม
ขนส่งและการติดต่อสื่อสาร

มาตรการทั้งหมดที่กล่าวมาก็เพื่อให้แก่นักลงทุนตระหนักถึงศักยภาพของอาเซียน
ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีประชากร

ประมาณ 567 ล้านคน

และมีอัตราการเติบโต
ของผลิตภัณฑ์
มวลรวมภายใน
ประเทศ หรือจีดีพี
เกือบเท่ากับจีน

อาเซียนยังจัดทำทวิเดระเน่สนทางการณ์เศรษฐกิจของภูมิภาคเป็นระะวะๆ โดยทำงานร่วมกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย นอกจากนี้ ยังมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการเงิน เช่น currency swap arrangements นี้อีกที่เร็วกว่า “จิองริเริ่มเชียงงใหม่ (Giang Mai Initiative - GMI)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้ดลวามช่วยเหลือระะหว่างประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องด้านการเงิน ปัจจุบัน ความร่วมมือนี้มีความคืบหน้าไปมาก รวมทั้งยังมีความร่วมมือในการพัฒนาตลาดพันธบัตรเอเชียเพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากเงินออมของภูมิภาคเอเชียมากขึ้นด้วย

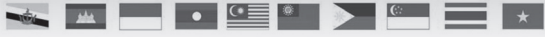
28. อาเซียนส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคอย่างไร

อาเซียนจัดการประชุมด้านการท่องเที่ยว (ASEAN Tourism Forum - ATF หรือเอทีเอฟ) เป็นประจำทุกปีในเดือนมกราคม โดยนมนุเวียนกันจัดในประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นหนึ่งในการประชุมด้านการท่องเที่ยวที่ยิ่งใหญ่และประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลกในระะหว่างการประชุม หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน อาทิ โรงแรม รีสอร์ท สายการบินและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จะมีโอกาสทำความรู้จักและเจรจาทางธุรกิจกับบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจด้านท่องเที่ยวอื่นๆ รวมถึงนักเขียนด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย

ประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมมือกันเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว และยังมีโครงการจัดทำรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอาเซียนเพื่อเผยแพร่ ในปี 2545 อาเซียนได้จัดทำความตกลงด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันในภูมิภาค รวมถึงร่วมมือกันในการเสริมสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวอาเซียน

นอกจากนี้ อาเซียนยังได้ริเริ่มความร่วมมือในการจัดทำความตกลงการตรวจลงตราเที่ยวครั้งเดียว (Single Visa) แต่ใช้เดินทางเข้าได้นหลายประเทศ ในลักษณะเดียวกับ Schengen Visa ของยุโรป ซึ่งนำร่องโดยไทยและกัมพูชา

29. อาเซียนส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอย่างไร

อาเซียนมีความร่วมมือเรื่องสิ่งแวดล้อมระหว่างกันมาตั้งแต่ต้น ตัวอย่างหนึ่งของความร่วมมือที่เห็นได้ชัดเจนคือ การแก้ปัญหาหมอกควันซึ่งมีสาเหตุจากไฟป่าและไฟบนดินผ่านกรอบความร่วมมือเพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบของปัญหาหมอกควันข้ามแดน โดยมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะทางอาเซียนที่สิงคโปร์ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพอากาศ และระบบการวัดปัญหาอันตรายของไฟ

นอกจากนี้ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาไฟป่าในปี 2540-2541 อาเซียนจึงรับรองแผนปฏิบัติการแก้ปัญหาหมอกควันในภูมิภาคซึ่งเป็นการรวมมาตรการต่างๆ ในการป้องกันไฟป่า ไฟบนดินและการบรรเทาผลกระทบ การศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยในปี 2545 มีการจัดทำความตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษหมอกควันข้ามแดน ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อปี 2546

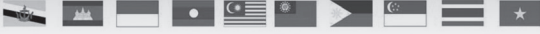
ไม่เพียงเท่านั้น อาเซียนยังมีความร่วมมือเพื่ออนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติของอาเซียน โดยกำหนดพื้นที่ 27 แห่งให้เป็นพื้นที่คุ้มครองในฐานะมรดกทางธรรมชาติของอาเซียน มีโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพอาเซียน และโครงการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมและระบบนิเวศ รวมทั้งเน้นขอร่วมกันเรื่องการกำหนดเกณฑ์คุณภาพน้ำทะเล ตลอดจนรับรองแผนปฏิบัติการเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา และการสร้างความตระหนักให้กับสาธารณชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ไทยยังได้ประโยชน์จากการกระชับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอาเซียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน หมอกควันข้ามแดนและการจัดการทรัพยากรน้ำ

30. อาเซียนป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อในภูมิภาคอย่างไร

การรับมือกับวิกฤตการณ์โรคซาร์สในปี 2546 ที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากในอาเซียนทั้งยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของหลายประเทศคือ ตัวอย่างที่ชัดเจนของความร่วมมือในอาเซียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อในภูมิภาคโดยร่วมมือกับประเทศอื่นๆ และองค์การอนามัยโลก

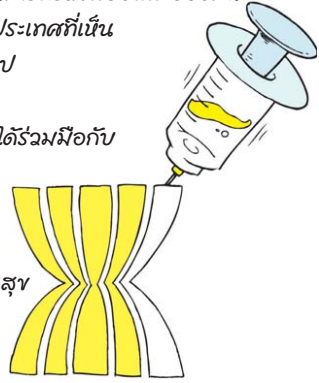
ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมผู้นำอาเซียนสมัยพิเศษร่วมกับผู้นำจีนที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2546 เพื่อนำริอ่อกเกี่ยวกับความร่วมมือกันเพื่อป้องกัน

การแพร่ระบาดของโรคซาร์ส ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือกันในการตรวจสอบและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค เจตนาารมณ์อันแน่วแน่ของแต่ละประเทศที่เห็นความสำคัญของการร่วมมือกันช่วยกันให้การแก้ไขปัญหานั้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ต่อมาเมื่อมีการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกอาเซียนก็ได้ร่วมมือกับประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาดำเนินการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด มีการจัดตั้งคลังวัคซีนทั้งในประเทศไทยและประเทศสมาชิกอื่น เช่น ที่สิงคโปร์และได้ร่วมกันเตรียมอุปกรณ์ป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

อาเซียนยังให้การรับรองแผนปฏิบัติการความร่วมมือต้านโรคเอดส์ และมีเว็บไซต์เพื่อติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของโรคติดต่อต่าง

31. อาเซียนแก้ปัญหาการก่อการร้ายสากล อาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาอาเสพติดร่วมกันอย่างไร

อาเซียนประณามการก่อการร้ายทุกรูปแบบ และมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทั้งในอาเซียนเองและกับประเทศอื่นเพื่อต่อสู้กับปัญหาการก่อการร้ายข้ามชาติ และต่อต้านการกระทำความผิดของกลุ่มเหล่านี้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อเดือนมกราคม 2550 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในอนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งวางมาตรฐานความร่วมมือระหว่างกันในการต่อต้านการก่อการร้าย และยังได้จัดทำสนธิสัญญาพหุภาคีว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญาซึ่งกันและกัน เพื่ออำนวยความสะดวกและประสานความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งกำหนดรายละเอียดของโครงการต่างๆ ที่ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาเหล่านี้อีกด้วย

สำหรับความร่วมมือด้านยาเสพติด อาเซียนมีการจัดประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านยาเสพติดตั้งแต่ปี 2527 ซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการจนถึง 4 แห่งตามเมืองต่างๆ ในภูมิภาค เพื่อทำโครงการฝึกอบรมและส่งเสริมความตระหนักรู้ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย การให้ความรู้เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด รวมถึงการรักษาและการฟื้นฟู ทั้งยังมีความร่วมมือกับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติอีกด้วย

32. อาเซียนจัดการกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติร่วมกันอย่างไร

การจัดประชุมรัฐมนตรีอาเซียนสมัชชามิพิเศษเพื่อการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยในพม่าอันเกิดจากพายุไซโคลนนาร์กิส เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของความร่วมมือในอาเซียนกรณีที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งนำไปสู่การส่งมอบความช่วยเหลือให้กับพม่าโดยมีอาเซียนเป็นแกนนำ การจัดตั้งทีมแพทย์จากอาเซียนไปช่วยผู้ประสบภัย และการจัดประชุมประเทศผู้บริจาคซึ่งอาเซียนมีบทบาทนำร่วมกับสนประชาชาติที่กรุงย่างกุ้งของพม่าซึ่งสามารถระดมความช่วยเหลือให้กับพม่าเพื่อการฟื้นฟูประเทศต่อไป

ทั้งนี้อาเซียนยังมีกลไกเพื่อรับมือกับภัยพิบัติผ่านคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งจัดทำแผนปฏิบัติการ ฝึกอบรม การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสร้างตระหนักรู้ในสาธารณชน

สมาชิกอาเซียนยังลงนามความตกลงว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อเดือนกรกฎาคม 2548 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (AHA Center) ขึ้นที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกกับองค์การระหว่างประเทศที่เป็นพันธมิตรของอาเซียนในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ

33. อาเซียนส่งเสริมและปกป้องสิทธิสตรีอย่างไร

แม้ว่าโด่งดังไปสถานะของสตรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเท่าเทียมกับบุรุษ แต่อาเซียนก็แตกต่างจากภูมิภาคอื่นที่มีสตรีจำนวนมากต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง การทำร้ายร่างกายและขบวนการค้าประเวณี ในปี 2547 รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์อาเซียนว่าด้วยการกำจัดการใช้ความรุนแรงต่อสตรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN Declaration on the Elimination of Violence Against Women in the ASEAN Region)

ซึ่งแสดงให้เห็นที่ชัดเจนว่ารัฐบาลของประเทศสมาชิกต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อสตรี

34. อาเซียนอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ของภูมิภาคอย่างไร

ความร่วมมือระหว่างกันเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนเป็นเรื่องหนึ่ง
ที่อาเซียนให้ความสำคัญเสมอมา
อาเซียนมีโครงการศึกษาวิจัยและ
จัดการผลิตร่วมกันในเรื่องต่างๆ
มากมายทั้งการอนุรักษ์โบราณสถาน
สถานที่ ศิลปะการแสดงดั้งเดิม
และสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
ของภูมิภาค ทั้งยังมีการนำเสนอสู่ประชาชนอาเซียนทั้งในรูปแบบหนังสือภาพ
งานจิตรกรรมระดับภูมิภาค และการจัดนิทรรศการภาพถ่ายอาเซียน อาเซียนยังมีความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมในกรอบความร่วมมืออาเซียน+3 ด้วย

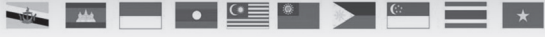

35. อาเซียนส่งเสริมให้เยาวชนในภูมิภาคมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น อย่างไร

อาเซียนเห็นว่าเยาวชนคืออนาคตของอาเซียน และเป็นกำลังสำคัญของการสร้าง
ประชาคมอาเซียน จึงพยายามส่งเสริมให้เยาวชนมีความใกล้ชิดและรู้จักกันมากขึ้น
ผ่านความร่วมมือในหลายสาขา มีการจัดค่ายเยาวชนอาเซียนและกิจกรรมสันถวไมตรี
อาเซียนอย่างต่อเนื่อง ขณะที่บางประเทศสมาชิกก็ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนจาก
ประเทศอาเซียนอื่น เช่น ที่สิงคโปร์จัดตั้งกองทุนเยาวชนอาเซียนเพื่อให้นักเรียน
การศึกษาร่วมกันสำหรับเยาวชนอาเซียน

นอกจากนี้ ตั้งแต่ ปี 2517 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้การสนับสนุนโครงการ
เรือเยาวชนโดยเชิญเยาวชนกว่า 300 คนจากประเทศสมาชิกอาเซียนและญี่ปุ่นให้เข้าไป
มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว
เป็นประจำทุกปี เรือเยาวชน
จะแวะเก็บที่ทำเรือของ
ประเทศในภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่น
ซึ่งมีส่วนร่วมสำคัญในการ
ส่งเสริมมิตรภาพในหมู่เยาวชน
ของเอเชีย

36. อาเซียนมีวิธีการทำงานเพื่อติดตามและผลักดันความร่วมมือ ต่างๆ อย่างไร

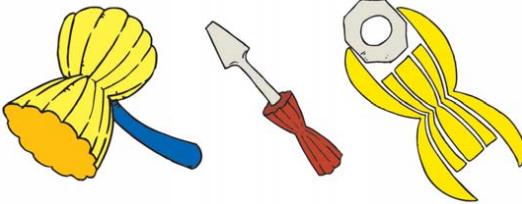
“ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน” ซึ่งเป็นเวทีการหารือของผู้นำอาเซียนที่จัดขึ้น
อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเป็นองค์การที่มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดสำหรับอาเซียน อย่างไรก็ดี
ในกรณีที่มีประเด็นเร่งด่วนสำคัญโดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับสันติภาพและความมั่นคง
ซึ่งมีผลต่อภูมิภาคหรือเป็นประเด็นระหว่างประเทศ ผู้นำอาเซียนก็จะหารือกัน หรือมี
ทำที่ร่วมกันหากเห็นว่ามีความจำเป็น

ขณะที่การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนซึ่งจัดขึ้นในช่วงกลางปีจะดูแล
การดำเนินการและกิจกรรมต่างๆ ของอาเซียนในภาพรวม และยังเป็นโอกาสที่จะได้
หารือกับประเทศมหาอำนาจที่เป็นมิตรสำคัญสำหรับอาเซียนทั้งในกรอบการประชุม
รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศคู่เจรจา (Post
Ministerial Conferences – PMC หรือพีเอ็มซี) และการประชุมอาเซียนว่าด้วย
ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หรือเออาร์เอฟ
(ARF) ทั้งยังเป็นโอกาสสำคัญสำหรับการหารือทวิภาคีกันอีกด้วย ในแต่ละปีรัฐมนตรี
ต่างประเทศอาเซียนยังพบปะหารือแบบไม่เป็นทางการอีก 2 ครั้ง คือช่วงต้นปีและ

ในเดือนกันยายนระหว่างการประชุมสมัชชาในกรุงประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก
นอกจากนี้ อาเซียนยังจัดประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสจากกระทรวงการต่างประเทศ
เพื่อช่วยพิจารณาและตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ที่สามารถทำได้ภายใต้ขอบเขตความ
รับผิดชอบ เพื่อลดภาระและช่วยสนับสนุนการทำงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ ขณะที่การประชุมระหว่างอธิบดีอาเซียนจากกระทรวงการต่างประเทศ
ของประเทศสมาชิก จะเป็นเวทีพิจารณางานบริหารของอาเซียน เรื่องของความสัมพันธ์
ภายนอก และประเด็นที่ไม่ใช่การเมืองและเศรษฐกิจในความร่วมมืออาเซียน

นอกเหนือจากกลไกประชุมหลักนี้แล้ว อาเซียนยังประชุมในกรอบอื่นๆ
ตามความร่วมมือต่างกันต่างๆ ที่มี และยังมีการประชุมรัฐมนตรีในบางสาขา อาทิ การค้า

และอุตสาหกรรม การเงิน
การคมนาคม การสื่อสารและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ
การเกษตรและป่าไม้ พลังงาน
ปัจจุบัน การประชุมราชสาสน
หลายกรอบยังขยาย
การหารือไปถึงจีน ญี่ปุ่น

และเกาหลีใต้ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 และกรอบความร่วมมืออาเซียน+1
อีกด้วย

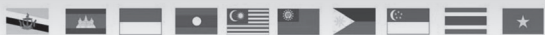
อย่างไรก็ดีหลังจากที่กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมโดยเพิ่มการประชุมสุดยอดเป็นปีละ 2 ครั้ง ส่วนการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนจะปรับเปลี่ยนเป็นการประชุมคณะมนตรีประสานงานอาเซียน และมีการประชุมคณะมนตรีประชาคมอาเซียนตามเสาหลักทั้ง 3 เสาหลัก คือ เสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง เสาหลักด้านเศรษฐกิจ และเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรม

37. อาเซียนมีระบบการตัดสินใจอย่างไร

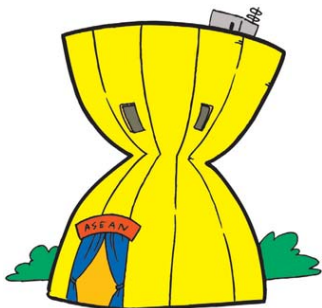
อาเซียนไม่ได้เปิดให้มีการลงคะแนนเสียงเมื่อต้องการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ แต่ยึดถือฉันทานุมัติ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติทั่วไปเช่นเดียวกับองค์การระดับภูมิภาคอื่นๆ ทั้งนี้ฉันทานุมัติไม่ได้หมายความว่า ต้องได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกทุกประเทศ แต่หมายถึงไม่มีประเทศสมาชิกใดที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนั้นๆ มากจนถึงขั้นแสดงท่าทีคัดค้าน ซึ่งทำให้ไม่มีประเทศสมาชิกใดรู้สึกห่างเหินหรือไม่พอใจกับผลการตัดสินใจ

อย่างไรก็ดี ความตกลงของอาเซียนบางฉบับก็สามารถมีผลบังคับใช้ได้แม้ว่าประเทศที่เข้าเป็นภาคีไม่ได้ให้สัตยาบันทั้งหมดก็ตาม นอกจากนี้ โครงสร้างของอาเซียนบางโครงการ ดำเนินการบนหลักการอื่นๆ อาทิ “อาเซียนลบ X” (ASEAN Minus X) “สองประเทศอาเซียนบวก X” (Two Plus X) ซึ่งหมายความว่าประเทศสมาชิกอาเซียน 2 ประเทศหรือมากกว่า 2 สามารถเริ่มกิจกรรมที่เน้นชอบร่วมกันโดยอาจไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการพร้อมกันทั้ง 10 ประเทศ ส่วนประเทศอื่นสามารถเข้าร่วมโครงการได้ในภายหลังเมื่อพร้อม

38. อาเซียนมีสำนักเลขาธิการหรือไม่ ถ้ามี ตั้งอยู่ที่ไหน

อาเซียนจัดตั้งสำนักเลขาธิการขึ้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2519 หลังการลงนามในข้อตกลงการจัดตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียน ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ต่อมาในวันที่ 9 พฤษภาคม 2524 รัฐบาลอินโดนีเซียได้มอบอาคารทางตอนใต้ของกรุงจาการ์ตาเพื่อใช้เป็นสำนักงานใหญ่ของสำนักเลขาธิการอาเซียน อาคารดังกล่าวถูกใช้เป็นสำนักงานใหญ่ถาวรของอาเซียนนับตั้งแต่นั้น

39. ธงอาเซียนและสัญลักษณ์ของอาเซียนมีความหมายอย่างไร

ธงอาเซียนคือสิ่งที่แสดงถึงความมั่นคง สันติภาพ ความเป็นเอกภาพ และพลวัตของอาเซียน และเป็นที่มาของสี 4 สีที่ปรากฏอยู่บนธงซึ่งไม่ใช่เพียงแต่จะรวบรวมจากสีของธงประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด แต่สีน้ำเงิน ยังหมายถึง สันติภาพและเสถียรภาพ สีแดงคือความกล้าหาญและการมีพลวัต สีขาวคือความบริสุทธิ์ และสีเหลืองหมายถึงถึงความเจริญรุ่งเรือง

สีที่ปรากฏอยู่กลางธงอาเซียนคือสัญลักษณ์ของอาเซียน ได้แก่ ธงข้าวสีเหลือง 10 ต้น เป็นตัวแทนของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศที่ผู้ร่วมก่อตั้งอาเซียนเคยวาดฝันไว้ว่า ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 10 ประเทศนี้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีมิตรภาพและความเป็นหนึ่งใจเดียวกัน หนะที่วงกลมที่อยู่รอบรวงข้าวนั้นแสดงถึงความเป็นเอกภาพ ความเป็นหนึ่งเดียวกัน และความสามัคคีกันของอาเซียน

40. สำนักเลขาธิการอาเซียนมีเจ้าหน้าที่ทำงานจำนวนกี่คน มีวิธีการคัดเลือกและการแต่งตั้งกันอย่างไร

เจ้าหน้าที่ในสำนักเลขาธิการอาเซียนมีทั้งที่เป็นชาวต่างชาติที่ผ่านการคัดเลือกจากการเปิดรับสมัครทั่วไปจำนวน 51 คน และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอีก 153 คน ทั้งยังมดทำงานภายใต้การบริหารของเลขาธิการอาเซียนและรองเลขาธิการอาเซียนอีก 2 คน

เลขาธิการอาเซียนได้รับการพิจารณาคัดเลือกบนพื้นฐานของความสามารถ และได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลประเทศสมาชิกตามธรรมเนียมปฏิบัติแล้ว ประเทศสมาชิกจะเป็นผู้คัดเลือก ผู้ที่เห็นว่าเหมาะสมกับตำแหน่ง

เลขาธิการอาเซียนโดยนิตินามตามลำดับตัวอักษรนำหน้าชื่อประเทศสมาชิก ก่อนที่จะเสนอให้รัฐบาลของประเทศสมาชิกให้การรับรองการแต่งตั้ง โดยมีการดำรงตำแหน่ง 5 ปี การคัดเลือกรองเลขาธิการอาเซียนก็ใช้หลักการเดียวกัน เพียงแต่จะมีวาระการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า คือเพียง 3 ปี ทั้งนี้ นลิ่งกฏบัตรอาเซียนมีผลใช้บังคับ จะมีการแต่งตั้งรองเลขาธิการฯ เพิ่มขึ้นอีก 2 คน รวมเป็น 4 คน โดยในส่วนที่เพิ่มขึ้นอีก 2 คนจะมาจากการคัดเลือกตามความสามารถ

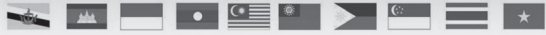

41. สำนักเลขาธิการอาเซียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างไร

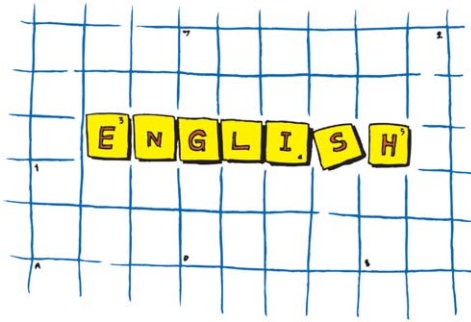
ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศจะให้เงินสนับสนุนแก่สำนักเลขาธิการอาเซียนเท่ากันคือปีละ 849,000 ดอลลาร์สหรัฐ ทำให้ในแต่ละปีสำนักเลขาธิการอาเซียนมีงบประมาณสำหรับการดำเนินงานรวม 8.49 ล้านดอลลาร์ แต่ก็ยังมีประเทศสมาชิกบางประเทศที่ไม่ให้เงินสนับสนุนมากกว่าประเทศอื่น ซึ่งเป็นเรื่องขอความสมัคใจตามคักยภาพ

สมาชิกอาเซียนยังไม่ให้เงินสนับสนุนในจำนวนที่เท่ากับกองทุนพัฒนาอาเซียน กองทุนวิทยาศาสตร์ และศูนย์อาเซียนว่าด้วยพลับงานอีกด้วย

42. ภาษาทางการของอาเซียนคือภาษาอะไร

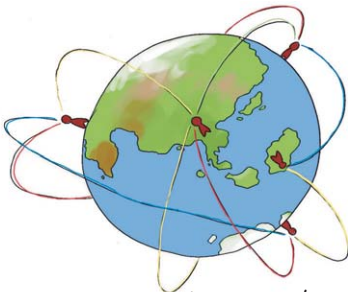

ภาษาอังกฤษคือภาษาที่ใช้
ในระหว่างการประชุม การติดต่อ
ทางจดหมาย การจัดทำรายงาน
การประชุม ผลการพิจารณา และมติ
ที่ประชุม ตลอดจนการจัดทำ
คำแถลงการณ์ และการปฏิสัมพันธ์
ต่างๆ ของอาเซียน ทั้งนี้ ในฐานะ
ที่เป็นสมาคม อาเซียนไม่ได้ให้บริการ
ด้านการแปลหรือการตีความ

43. อาเซียนเกี่ยวข้องกับประชาคมระหว่างประเทศอย่างไร

อาเซียนพร้อมเปิดรับและมีปฏิสัมพันธ์กับทุกประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและวิชาการ โดยถือเป็นนโยบายร่วมกันของประเทศสมาชิก สมาชิกอาเซียนยังมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในองค์การระหว่างประเทศ เช่น สันประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ อาทิ องค์การการเคาระหว่างประเทศ องค์การการประชุมอิสลาม (Organisation of Islamic Conference - OIC หรือโอไอซี) และองค์การระหว่างภูมิภาค ตลอดจนองค์การระดับภูมิภาคอื่นๆ เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หรือเอเปค (APEC) และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หรือเอดีบี (ADB)

อาเซียนยังมีความสัมพันธ์กับประเทศและภูมิภาคที่มีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจต่ออาเซียนและประเทศสมาชิกผ่านกรอบการหารือของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา และเออาร์เอฟ (ARF) ในส่วนของทวิภาคีในประเด็นการเมืองและความมั่นคง

หนึ่งในกรอบความร่วมมือของอาเซียนที่มี
ความแข็งขันและมีการขยายความร่วมมือมากที่สุด
คือ กรอบอาเซียน+3 ซึ่งเป็นการหารือกับจีน
ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ขณะที่กรอบการประชุม
สุดยอดเอเชียตะวันออก (EAS) ก็เป็นเวทีหารือ
ระหว่างผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนกับออสเตรเลีย
จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์

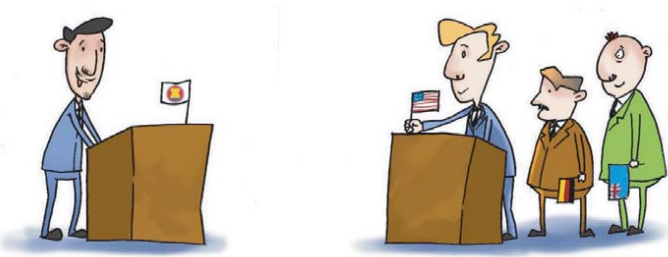
โดยมีอาเซียนเป็นตัวขับเคลื่อนและเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือ

44. กรอบการหารือและระบบประเทศคู่เจรจาของอาเซียนคืออะไร

“ระบบประเทศคู่เจรจาของอาเซียน” คือช่องทางที่อาเซียนใช้ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศสมาชิกและคู่ค้าสำคัญของอาเซียน ใ้ทั่วโลกชิดกันมากขึ้น ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2516 โดยเป็นการหารือกับประเทศคู่เจรจา และกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป หรือ สหภาพยุโรปในปัจจุบัน โดยเริ่มต้นจากการเป็นเวทีให้อาเซียนเปิดตลาดสำหรับสินค้าและขอรับความช่วยเหลือทางการพัฒนา ใ้ให้แก่ประเทศสมาชิก และได้พัฒนาไปถึงการหารือในประเด็นด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจในเวลาต่อมา

หัวใจสำคัญของกรอบการหารือกับประเทศคู่เจรจา คือ การประชุมระดับรัฐมนตรี ต่างประเทศอาเซียนกับรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศคู่เจรจา ซึ่งจะพบกันในช่วง การประชุมประจำปีของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

การพบปะดังกล่าวมีทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อทบทวนและติดตามสถานะ ความสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมถึงหารือในประเด็นสำคัญของภูมิภาคและประเด็นระหว่าง ประเทศ โดยเจ้าหน้าที่อาวุโสและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ของอาเซียนจะหารือกันก่อนเพื่อติดตาม ความคืบหน้าของโครงการความร่วมมือที่มี ตลอดจนประเด็นสำคัญอื่นๆ

45. อาเซียนมีประเทศคู่เจรจากี่ประเทศ

อาเซียนมีประเทศคู่เจรจาทั้งหมด 9 ประเทศ 1 กลุ่มประเทศ และ 1 องค์การ ระหว่างประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ รัสเซีย สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP หรือยูเอ็นดีพี) อย่างไรก็ตาม นับจากปี 2551 อาเซียนได้ปรับรูปแบบไปเจรจากับสหประชาชาติโดยตรง

46. อาเซียนทำงานร่วมกันกับสหประชาชาติและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องหรือไม่

แม้ว่าอาเซียนเพิ่งจะได้รับสถานะเป็นองค์การผู้สังเกตการณ์ในสหประชาชาติเมื่อปี 2549 แต่อาเซียนและสหประชาชาติทำงานอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือทางการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีพหุชาเมื่อต้นทศวรรษ 2520 ด้านการป้องกันโรคไข้ฉัดนกระบาดเมื่อปี 2547 ด้านภัยพิบัติธรรมชาติเมื่อปี 2549 (ภัยพิบัติจากสึนามิที่ไทย) และ 2551 (ภัยพิบัติจากไต้ฝุ่นนาร์กิส)

ปัจจุบัน อาเซียนและสหประชาชาติมีกลไกการติดต่อระหว่างกัน ใน 3 กรอบ ได้แก่ (1) การติดต่อระหว่างสำนักเลขาธิการอาเซียนกับสำนักเลขาธิการสหประชาชาติ (2) การหารือประจำปีระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับประธานสมัชชาในใหญ่นแห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly) และเลขาธิการสหประชาชาติ ซึ่งจัดขึ้นทุกปีในเดือนกันยายนที่นครนิวยอร์กในลักษณะการหารือในระหว่างการรับทราบอาหารกลางวัน (3) การประชุมระดับผู้นำ ที่ผ่านมา จัดมาแล้ว 2 ครั้ง (ครั้งที่ 1 จัดขึ้นที่กรุงเทพฯ ในปี 2543 ในโอกาสที่ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม UN Conference on Trade and Development (UNCTAD) ครั้งที่ 10 และครั้งที่ 2 จัดขึ้นที่นครนิวยอร์ก ในปี 2548)

นอกจากนี้ อาเซียนและสหประชาชาติยังได้ลงนามในบันทึกช่วยจำ (MOU) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน และเป็นที่ยึดเหนี่ยวว่าอาเซียนและสหประชาชาติ

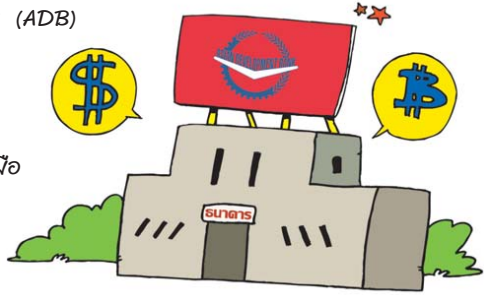

ต้องขอให้นี้มีความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมจากเอกสาร MOU ดังกล่าวในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน-สหประชาชาติ ครั้งที่ 3 ที่จะจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ ในปลายปี 2551 โดยมีสาขาความร่วมมือด้านความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน การพัฒนา และการบริหารจัดการภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นหลัก

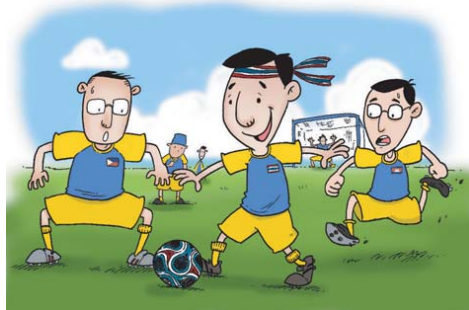
47. อาเซียนมีความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หรือไม?

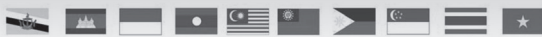
ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ทางการเงินให้การสนับสนุนทางวิชาการให้กับอาเซียนและกรอบความร่วมมืออาเซียน+3 ในความร่วมมือด้านการเงิน โดยทบทวนความคืบหน้าของความร่วมมือเป็นระยะๆ และมีการติดตามและคาดการณ์สถานการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาค สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในลักษณะทวิภาคี (bilateral currency swap arrangement) เพื่อลดการเก็งกำไรของค่าเงิน และให้ความช่วยเหลือกับประเทศที่ประสบปัญหาการขาดดุลการชำระเงิน (balance of payments difficulties) รวมถึงการพัฒนาตลาดพันธบัตรเอเชีย

48. ไทยมีบทบาทด้านการเมืองและความมั่นคงในอาเซียนอย่างไร

ตั้งแต่การก่อตั้งอาเซียนในปี 2510 ไทยในฐานะประเทศที่ผลักดันการก่อตั้งองค์การความร่วมมือในภูมิภาคได้มีบทบาทอย่างสำคัญตลอด 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ในด้านการเมืองและความมั่นคง ไทยมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมให้อาเซียนเป็นองค์การความร่วมมือระดับภูมิภาคซึ่งมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมสร้างสันติภาพและลดความตึงเครียดทางการเมืองในภูมิภาคลง จนประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมดเห็นความสำคัญของการรวมตัวกันดังกล่าว ทำให้อาเซียนสามารถขยายจำนวนสมาชิกจนครบ 10 ประเทศเช่นในปัจจุบัน ดัชนีชี้บ่งชี้ว่าความมั่นคงทางการเมืองในภูมิภาคมีส่วนส่งเสริมความกินดีอยู่ดีของประชาชนและพัฒนาการของภูมิภาคโดยรวม

ไทยยังสนับสนุนให้อาเซียนขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ARF) ซึ่งไทยรับหน้าที่ประธานในช่วงปี 2542-2543 และผลักดันให้เพิ่มบทบาทของประธานที่สามารถทำหน้าที่ส่งเสริมความมั่นคงในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการส่งเสริมแนวคิด “การทูตเชิงป้องกัน” เพื่อช่วยลดปัญหาคาใจขัดแย้งที่จะส่งผลกระทบต่อภูมิภาคโดยรวม

49. ไทยมีบทบาทด้านเศรษฐกิจในอาเซียนอย่างไร

ไทยได้เสนอและผลักดันให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ตามแนวคิดของนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี เพื่อให้อาเซียนรวมตัวเป็นตลาดเดียว มีการลดหรือยกเลิกภาษีสินค้าส่งออกระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้ารวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนเพิ่มปริมาณและคุณภาพของสินค้าและการบริการผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

50. ไทยมีบทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมในอาเซียนอย่างไร

ไทยสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาค ทั้งยังผลักดันให้อาเซียนมีปฏิญญาเกี่ยวกับโรคเอดส์ และเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหามันทรระบาดของโรคติดต่อ รวมถึงการแก้ไขปัญหากัญชาเสพติด และการเตรียมการสร้างระบบเตือนภัยภัยพิบัติต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสภาวะโลกร้อน

51. ไทยได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างไรบ้าง

ปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย โดยมีมูลค่าการค้ากว่า 1.75 ล้านล้านบาทต่อปี หรือร้อยละ 19.2 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้ เป็นการส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ 20.7 ของมูลค่าการค้าส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ามาตลอด

การรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นทางเศรษฐกิจจะควบคู่กับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่ง ระบบจ่ายไฟฟ้า เครื่องช่วยอินเตอร์เน็ต ฯลฯ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุน

ให้กับไทย พร้อมกับช่วงขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย 60 ล้านคน เป็นประชาชนอาเซียนเกือบ 600 ล้านคน ขณะที่อาเซียนยังเป็นแหล่งเงินทุนและเป็นมาจในการลงทุนของไทยอีกด้วย

โอกาสของไทยจะเพิ่มขึ้นเมื่ออาเซียนสามารถสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวตามที่กำหนดไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำเร็จ เพราะจะเปิดโอกาสให้นักธุรกิจ บริการ แรงงานฝีมือ และเงินทุนเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรียิ่งขึ้น ส่วนเรื่องการท่องเที่ยวที่ผ่านมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากอาเซียนมาเที่ยวไทยมากถึงกว่า 4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 26 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดของไทย นำรายได้เข้าประเทศถึงกว่า 150,000 ล้านบาท

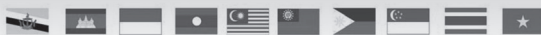
การเป็นสมาชิกอาเซียนช่วยให้ไทยมีความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเมื่อต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน การรับมือกับโรคระบาดเช่นไข้หวัดนกและซาร์สปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอย่างการค้ามนุษย์และปัญหาอาชญากรรม การรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่นหมอกควันจากไฟป่าและปัญหาโลกร้อน

อาเซียนยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของไทยในเวทีโลก ขณะเดียวกันความสัมพันธ์ในกรอบอาเซียนยังช่วยเกื้อหนุนความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ อีกด้วย

52. อาเซียนส่งเสริมการนำเรือกับสมัชชารัฐสภาอาเซียน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอย่างไรบ้าง

อาเซียนมีความร่วมมือในลักษณะการบริการนำเรือกับสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly – AIPA หรือ ไอปา) ผ่านการนำเรือกับประธาน AIPA และการเข้าร่วมประชุมสมัชชาใหญ่ AIPA ของประธานคณะกรรมการประจำของอาเซียน

อาเซียนยังมีการนำเรือกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมมาโดยตลอด โดยส่งเสริมการจัดการประชุมและการรับฟังความคิดเห็นของภาคเอกชน และภาคประชาชนผ่านเวทีต่างๆ อาทิ ASEAN Business and Investment Summit, ASEAN People Assembly และ ASEAN Civil Society Conference เป็นต้น

53. เราจะมีส่วนช่วยสร้างประชาคมอาเซียนได้อย่างไร

ประชาชนในอาเซียนสามารถมีส่วนช่วยสร้างประชาคมอาเซียนได้ผ่านช่องทางต่างๆ ได้มากมาย อาทิ การแสดงความคิดเห็นไปยังกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศในฐานะที่เป็นสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดสัมมนา หรือช่องทางแสดงความคิดเห็นอื่นๆ ที่มีการจัดขึ้นเป็นระยะ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรม โครงการแลกเปลี่ยน และโครงการต่างๆ ของอาเซียน ซึ่งมียู่มากมาย

ที่สำคัญการทำความรู้จักและเข้าใจประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นสมาชิกอาเซียน และมีทัศนคติที่ดีต่อมิตรที่มาจากประเทศเหล่านี้ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างความรู้สึกร่วมของการเป็นประชาคมอาเซียนได้เช่นกัน

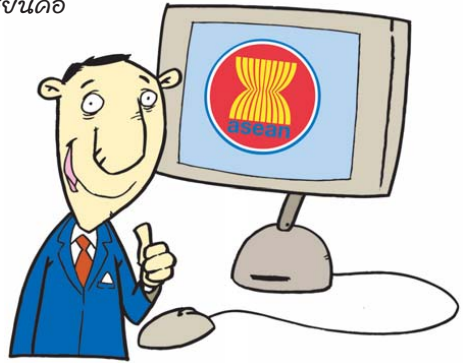
54. เรามีสมามคมอาเซียนในประเทศไทยหรือไม่

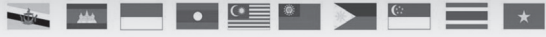
สมาคมอาเซียน - ประเทศไทย จัดตั้งขึ้นในปี 2551 เพื่อเป็นช่องทางสำหรับประชาชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับการสร้างประชาคมอาเซียน สมาคมอาเซียนมีเป้าหมายที่จะเผยแพร่ความร่วมมือของอาเซียนในหมู่ประชาชน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการมุ่งไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนผ่านการทำกิจกรรมและการมีส่วนร่วมกับอาเซียนต่อประชาชนทั่วประเทศ เป็นช่องทางหนึ่งที่จะรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และทำให้อาเซียนสามารถเข้าถึงประชาชนพร้อมกับสร้างความตระหนักรู้ว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งของประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจจะสมัครเป็นสมาชิกสมาคมสามารถติดต่อกับสมาคมอาเซียนแห่งประเทศไทย ได้ที่กระทรวงการต่างประเทศ โทรศัพท์ 02-6435000 ต่อ 4424

55. เราจะเรียนรู้เรื่องอาเซียนเพิ่มเติมได้จากที่ไหน

วิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้เรื่องอาเซียนคือ
เว็บไซต์สำนักเลขาธิการอาเซียน
www.aseansec.org นอกจากนี้
ยังสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติม
ได้จากกรมอาเซียน กระทรวงการ
ต่างประเทศของไทย ซึ่งทำหน้าที่เป็น
สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ
ลองเข้าไปดูรายละเอียดได้ที่
www.mfa.go.th และ
www.14thaseansummit.org

ข้อมูลประเทศสมาชิกอาเซียน*

บรูไนดารุสซาลาม

พื้นที่ 5,765 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 381,371 คน

เมืองหลวง บันดาร์เสรีเบกาวัน

GDP 13.537 พันล้าน USD

สกุลเงิน ดอลลาร์บรูไน

กัมพูชา

พื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 14.2 ล้านคน

เมืองหลวง พนมเปญ

GDP 7.26 พันล้าน USD

สกุลเงิน រៀល

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พื้นที่ 5,193,250 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 245.5 ล้านคน

เมืองหลวง กรุงจาการ์ตา

GDP 364 พันล้าน USD

สกุลเงิน รูเปียน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร

ประชากร ประมาณ 6 ล้านคน

เมืองหลวง เวียงจันทน์

GDP 3.4 พันล้าน USD

สกุลเงิน กีบ

มาเลเซีย

พื้นที่ 329,758 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 27.17 ล้านคน

เมืองหลวง กัวลาลัมเปอร์

GDP 187.70 พันล้าน USD

สกุลเงิน ริงกิต

สหภาพพม่า

พื้นที่ 657,740 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 48.8 ล้านคน

เมืองหลวง เนปีดอว์

GDP 9.3 พันล้าน USD

สกุลเงิน จ๊าต

ฟิลิปปินส์

พื้นที่ 298,170 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 91 ล้านคน

เมืองหลวง มะนิลา

GDP 142.3 พันล้าน USD

สกุลเงิน เปโซ

สาธารณรัฐสิงคโปร์

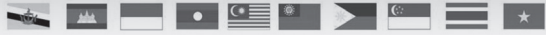
พื้นที่ 699.4 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 4.6 ล้านคน (2550)

เมืองหลวง สิงคโปร์

GDP 147,542 ล้าน USD

สกุลเงิน ดอลลาร์สิงคโปร์

ราชอาณาจักรไทย

พื้นที่ 514,000 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 65,493,296 ล้านคน

เมืองหลวง กรุงเทพมหานคร

GDP 559.5 พันล้าน USD

สกุลเงิน บาท

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

พื้นที่ 331,690 ตารางกิโลเมตร

ประชากร 86 ล้านคน

เมืองหลวง ฮานอย

GDP 73.5 พันล้าน USD

สกุลเงิน ดอลลาร์

กรมอาเซียน
กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400

* ข้อมูลจากกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ ณ วันที่ 11 กันยายน 2551

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการบริหาร

นายทรงสนะ วิชัยธนพัฒน์

ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

นายสงวน ธีระกุล

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายบำรุง รื่นบรรเทิง

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์

นางณิรมล เกิดแก้ว

นางกาญจนา แจ่มมินทร์

น.ส.สุพัตรา บุญถึ

ศิลปกรรม/จัดทำรูปเล่ม

นางสาวอัญญา เตชะพันธ์

ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โทร. ๐-๒๒๒๑-๕๕๕๘, ๕๐๕๕๖ (สื่อสาร สป.มท.)

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในเอกสารความรู้ สดร.
เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

คำนิยมสร้างสรรค์
ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
“...วิสัยทัศน์ดี มีคุณธรรม น้อมนำความพอเพียง”